

Congrés Internacional Bicentenari de les Guerres Napoleòniques

Guerra i poder en terres de frontera (1792-1814).

Annexions, repúbliques germanes i estats vassalls.

Justificació

El 1808 Napoleó va decidir l'ocupació efectiva de la totalitat de la Península Ibèrica i va començar el que a Catalunya coneixem com la Guerra del Francès (Guerra de la Independència a Espanya o Peninsular War en els estudis de llengua anglesa). En aquesta "Guerra peninsular", Catalunya fou ocupada amb força celeritat i annexionada directament a l'Imperi el 1812, a partir de projectes que ja s'havien esbossat des de 1794. Integrada a l'Imperi, Catalunya veuria la implantació d'un esquema administratiu de tipus francès, que es desenvoluparia especialment a la zona gironina.

Aquest fet se situa en el context de les guerres revolucionàries franceses i napoleòniques, en el qual els règims francesos defensaren les transformacions polítiques que havien tingut lloc al seu país i assajaren, alhora, de reordenar el conjunt de l'espai europeu en profit propi. La concreció de tot plegat foren un conjunt de territoris annexionats directament a França (com Bèlgica el 1795), "repúbliques germanes" (com la república Batava a Holanda el 1795) o estats vassalls (com el Regne d'Itàlia, al nord de l'estat actual), al front dels quals hi serien col·locats sovint monarques emparentats amb Napoleó. Aquest procés no ha de ser vist, però, només com una pura i simple conseqüència de les estratègies militars franceses, sinó que es fonamentava també, almenys en alguns casos, en el suport de grups socials que, en aquests diferents territoris, confiaven en França per tal d'introduir les reformes que creien necessàries per a les seves terres, alhora que hi tingueren enormes impactes de tot tipus.

De tot plegat se'n desprèn que l'annexió de Catalunya a l'Imperi va singularitzar en gran mesura l'experiència catalana al si de l'estat espanyol i que, alhora, formava part d'un procés molt més ampli de reordenament d'Europa que fa que el cas català sigui prou proper a Bèlgica, Holanda o el Piemont. Això obre moltes possibilitats de comparació de la història de Catalunya amb aquests altres territoris que ja havien tingut o tingueren institucions pròpies, més enllà de la història estatal habitual.

Temàtica i estructura del congrés

Així, doncs, proposem que el congrés tingui com a eix temàtic l'experiència d'aquestes "terres de frontera" en el marc de les guerres que es lliuraren, primer contra la França revolucionària, i, després, contra Napoleó. El Congrés estaria organitzat en quatre grans àmbits que analitzarien monogràficament diferents qüestions:

- a) Geoestratègia de les terres de frontera. Anàlisi de les raons que dugueren a França a pensar en una articulació d'Europa a partir de diferents formes institucionals (annexions, repúbliques germanes, etc.) i interès geoestratègic dels diferents territoris en l'Europa de l'època.
- b) Recolzaments i rebuigs, materials i ideològics, que trobaren aquests projectes.
- c) Impactes materials i ideològics que tingueren les guerres i els intents de construir nous poders sobre les diferents terres
- d) La "Gran Nació" i les identitats nacionals. Anàlisi de les identitats nacionals a l'Europa de finals del segle XVIII i començaments del segle XIX.

Lloc i dates

L'especial rellevància que tant la Guerra Gran (1793-95) com el poder napoleònic tingué a les terres gironines justifiquen que el Congrés tingui lloc a Girona. Una data adequada per a organitzar correctament el Congrés seria octubre - novembre de 2009, ja que garantiria la màxima participació d'especialistes europeus en el tema. En l'any

anterior, es podrien fer un conjunt de conferències, també a Girona, per preparar l'efemèride.

Entitats organitzadores

La Universitat de Girona, l'Institut d'Estudis Gironins i l'Ajuntament de Girona s'han compromès a organitzar el congrés, sempre que es compti amb el recolzament econòmic de la Generalitat de Catalunya

Comitès organitzadors i científics

Direcció: Genís Barnosell (UdG) i Anna M. Garcia (UdG).

Comitè Organitzador: Joan Boadas (Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona), Pere Freixas (Museu d'Història de la Ciutat de Girona i IEG) i Narcís Soler (UdG i IEG).

Comitè Científic (en constitució): Jean-René Aymes (professor emèrit Paris 3 – Nouvelle Sorbonne), Esteban Canales (UAB), Lluís M. de Puig (historiador i senador); Matthias Middell (Centre for Advanced Study – Universität Leipzig); Anna M. Rao (Università degli Studi di Napoli Federico II), Lluís Roura (UAB).